

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Mariale eximii viri Ber||nardini de busti ordinis se||raphici
Francisci de singulis festiuitati[us] beate [vir]ginis [per]
mo||dum sermonum tracta[n]s: om[n]i theologia
copiosum. deniq[ue] ...**

Bernhardin

Argentine, Millesimoquingentesimosecundo

VD16 VD16 B 1911

Officium De co[n]ceptio[n]e Marie

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98851](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98851)

metre. ff. d. inu. Jte qz licitū est seipm corrige
re. sic etiā fac iur' cōsult' i. l. diu. ff. de iu. pa.
z i. l. labro. vbi glo. ff. de ser. rusti. p. di. Ego at
licet: vt arbitror: nihil nisi fm catholica fide
te se pferim: tū more boni z fidel' xpiani oia i
hōpe posita z etiā i oib' alijs meis scriptis p
sentib' z futuris scilicet sedis aplice iudicio
z determinatōi hūiliter submitto. scies q' fm iu
ra marie vt habet i. c. hec ē fides. xxiij. q. j. z
in. c. dānam. de sum. tri. z fi. ca. nemo iculpa
ri d' q' sua sepra subijcit sedi aplice. Quam
dñs nr Jesus xps cum pastore suo ptegar z
glorificet meritis inoccēssime mēis sue. Qui
sit honor z sempiterna glia p inuinita lecta
seculor' Amen.

Beatissimo atqz felicissimo dño dño Sixto
qro sedis aplice sumo pōfici scilicet fra
ter Bernardin' de busti ordīs mior' mūnus
humile ac debita cōmēdatōz.

On fuit antistes: p' o scilicet q' qz
S neqz vctur' fore dieb' erit
Te magis itace pconia q' gis optās
Et laudes ardēs magnificare suas.

Nāq' sui totū pcept' fama portem
Pādit officio Sixte beate tuo
Laudat patrio nūqz sedato cruore
Terbareo nūqz subiacuisse iugo
Undiqz melliflūo fert sup' enpera caru
Letates videas sic resonare choros
Nulla fuit rāo mulier redimira decoze
Que spēm superet pgo Maria tuā
Ladidior nūeo rutilas regina colore
Erradijs cedit clara dianā tuis.
Luna suū perdit tecū sociata nitorem
Atqz comes nullū sol tibi lumē habet
Dñdīca dei genitricis te crimine solā
Immunē natus pūlit esse tuus
Ipse tuā formās aiām sic pgo redemit
Erimina q' pmi nulla parētis habes
Nō fuit in toto cōceptus sanctior orbe
Si nō de nato sint mea q'ba tuo.

Sz licet h' sacri monstraret pagina pbi
Turba tū nup multa rebellis erat.
Leco nimis meritos tibi gēs tollebat hono
Cōceptū referēs nō sine sorde tuū res
Voluerat idocū sua p phārasinata vulg'
Nesci' insipidū q' tulit auctor op'
Impia q' ginea blasphemās lingua nitore
Gaudebat dñam dilacerare suā
Nullus erat viros i te q' sterneret hostes
Spernētes laudes pgo benigna tuas.
Proin' vt nouit sanctissim' ista sacerdos
Zelator cultus Sixtus vbiqz tui
Doxit inmensum facin' tantūqz fideles

Lōmonuit pōpulos nō tolerare nefas
Nec moria nogarol' sapiēs leonard' ameno.
Hoc sup' officiū pōdit eloquio
Eulcās pulcro: multūqz volamine letus
Elauiger etheri maximus ipse poli
Iussit vt innocui pcept' festa triūphis
Atqz p octauū sint celebrata diem
Si ergo amissos tribuit tibi fidei honores
Nāqz tui curā pgo pudoris habet.
Nādicta i cūctis colit nūc en tua templis.
Iā patet atqz ortus glia magna tui
Nūc tua deuoti referūt magnalia fratres
Estqz tuis tot' laudib' orbis ouas
Hoc aut summo residēs i culmine pful
Duo tua percutit fama pegit op'
Ille mos cūcto diffudit i orbe triūphos
Est q'bo unimēla glia parata tibi
Hoc igit solitas referas p munere grates
Glorificas Sixtū pgo Maria tuā
Iā sibi longuā tribuas pia pgo salutē
Nathulalē valeat vt superare dies
Deniqz felices postqz ppleuerit annos
Angelicos interfac tubilare choros
Tu pō inuocē laudes q' gignis opas
Sixte: precor nostri cerne laboris opus
Indita q' ginet pceptus gaudia pulcro
Sentib' ac gō pādūmus officio
Hoc igit supplex rogito sanctissime pful
Laudo ista tuis rāgere scripta velis
Robore siste tuo: valeat q' dicere nostz
Uirginis officiū cui ptebraz placet
Hoc tibi nō paruas pariet p secula laudes.
Et ritulis ceder glia magna tuis
Insup' eterni genitrix castissima regis
Gaudia celoz resonātes cārica ciues
Te quoqz celoz resonātes cārica ciues
Laudabūt: dñam sic coluisse tuā
Ille etiā casto peperit quē corpe: matris
Præmia cultori conferet ampla sue
finit

Beatissim' i xpo p' Sixt' papa quart'
cū sibi pntatū fuisset sequēs officiū pceptio
nis bte pgo: atqz rogat' esset vt p aliquē vt
aliqz sapiētes theologos illud examinari fa
ceret: dixit q' ipsemet volebat examinare.
Postqz pō diligēter ipm officiū examinauit:
pmo illud ozeten' approbavit atqz vt imp
meret ordinauit. Deinde p h' infrascriptū bze
ue apostolicū corroborauit z pfirmavit
I dilecto filio Bernardino de busti de
Mlo ordīs mior' de obfūaria Sixt' papa
quartus salutem z apostolicā benedictiōem
Dilecte fili libet ad ea q' cededa iudicimur q' d
uotōis respiciū iacemētū Tuis igit i hac p

De cōceptiōe Marie

re supplicatōibz ieliati. vt offm̄ pceptiōis b.
⁊ gis Marie p te p̄piliatū ⁊ ordiatū. tu ⁊ oēs
q̄ id voluerit p deuorē sua dicere ⁊ recitare
libere ⁊ licite possit ac valeat: seu possint ac
valeat ap̄lica aucte tenore p̄ntiū pcedim⁹ pa
rit ⁊ idēlge⁹. Nō obstatibz p̄stitutiōibz ⁊ or
dinatiōibz ap̄licis ceretisq; s̄ris q̄buscūq;
Datū rome ap̄d s̄c̄m̄ Petrū sub annulo pi
scatoris die. iij. octobris. Mccclxxx. ponti
ficatus nri anno decimo.

L. Gr̄fius.
Reuerēd⁹ p̄frat⁹ Marthe⁹ de nouaria or
dinis minorū: dñi esset cōmissari⁹ i curia Ro
mana reuerēdissim⁹ p̄ris s̄ris angeli de claua
sio vicarij general⁹ q̄ ad fr̄es de obseruatiā in
p̄bō cōmōratis exis corā s̄c̄ssimo dño nō
suo Sixto. iij. sūmo p̄fice dixit. placeat
sc̄itari v̄e q̄ celebrātes offm̄ pceptiōis b. v̄r
gim⁹ Marie editū p̄frat⁹ Bernardū de
bustibz eadē indulgentiā quā sc̄ritas v̄a
p̄fice celebrātibz officiū dñi leonardi noga
rolī. sūm⁹ ant̄ p̄fice m̄dit. Nos sum⁹ cō
tenti ⁊ redit b̄ndictōz sūa.

Incipit deuotiōis

ma officiū im̄elare pceptiōis gl̄ose ⁊ gis ma
rie editū p̄frat⁹ Bernardū de busti ordi
narij. Qd̄ q̄dē officiū approbatum ē ⁊ s̄c̄r
maria a s̄c̄ssimo dño nro Sixto. iij. p̄fice
cemario. Qui ad maiorē cūlde illibare ⁊ gis
nis gl̄iaz oimq; fidelitū deuorōz: aucte ap̄li
ca p̄fice q̄b offm̄ p̄fice dñi eccia sic alia di
uina officia celebrātibz s̄c̄ssim⁹ a s̄c̄ssim⁹ ⁊ mōiali
bus de ordiē b. fr̄at̄s: s̄c̄ssim⁹ a ceretis religio
sis clerici q̄buscūq; In p̄mis vespis an̄.

⁊ ite mee alla. **Ps.** Dixit dñs. cū reli
q̄s de s̄c̄a maria. **An̄.** Laudate pueri
dñaz sup oēs gētes i pceptū gl̄iosaz all. **An̄.**
Leta sūm⁹ i his q̄ dicta sunt mihi: pcepta ē
hodie regina celi all. **An̄.** Nisi dñs custodit
fēt m̄ram suā: angel⁹ tenebrat denigrat s̄c̄a.
all. **An̄.** Lauda hierl̄m dñz q̄ nō fecit taliter
vlli natiōi sic sue dulcissimē m̄ri all. **Sup̄**
scrip̄te an̄e dñi s̄c̄ssim⁹ q̄n festū pceptiōis veit
in s̄c̄da feria q̄ totū officiū in p̄mis vespis
fiet pceptiōe.

Lap̄m
Dm̄n⁹ possedit me i initio viarū su
arū an̄q; q̄q; faceret a principio ab
erno ordiatā sū ⁊ ex antiq̄s an̄q; fra
fiet: nec dñerāt abyssi ⁊ ego iā pcepta erā
Audem saluatoris: ma **Dm̄n⁹**
gni vell⁹ gedeonis: rubo igne q̄ non
vis veri tēplī salomōis. Sp̄sola dei
stella maris: porta celi tu vocat⁹: mūdī salus.

seuētis caput cedēs Holofernis. Mare sic
co calle trāsis: cur⁹ mergēs pharaonis an̄q;
lyon dñaris: pulsus inde iebuseis. Assueri re
gis sceptr⁹ caput t̄gēs ego tuū. mori feci la
queatū aman sc̄ris iūmicū. Babylonis rex i
pdā nō abduxit te captiū: philisti nec Ho
lyes trāstīca pugione. Sic sūi sol nitorez:
nūq; p̄dit nec decore. p̄mi p̄ris sic tu late nul
lam lenē nec fetore. Tu sol occasum nescies:
lunaq; sp̄ rutilās. tu syd⁹ luce paries. delicti
nutes p̄fugās. Null⁹ i te p̄fides vnq; vi
dit iselices. se tibi nā deuor⁹ ē necesse sit br̄is
Ad te ḡnos amātes: i hac valle lachryman
tes: ad nuptias et̄nales fac veire triūphātes
Amē. **Ps̄.** P̄t̄ etiā dñi hym⁹ Ave maris stella
⁊. Cōceptō ē hodie s̄c̄e marie ⁊ gis alla. **R.**
Leta inocētia deuoras illustrat alas all. Ad
m̄ge an̄. Magnificat aia mea dñz. ⁊ exulta
uit sp̄s m̄e⁹ i deo saluari meo q̄ me p̄fuant
ab origiali p̄cto all. **all. all.**

Dñs
Eus q̄ im̄aculat⁹ ⁊ gine Mariā vt
digna filiū cui m̄r existeret ab oi labe
p̄ti iū pceptōe sua p̄fuant: tribue q̄
sum⁹ vt q̄ ei⁹ inocētie puritatē facit credim⁹
ipaz p nob ap̄d tēp̄ intercedere sentiamus
Per eadē. Ad matur⁹ iuitatorū. De ima
culato pceptū ⁊ gineo. Jubilem⁹ do saluari
nio. **Ps.** Venite.

Hymnus
B̄ndicta femia quā celi laudant ag
mina re p̄fitemur hodie pceptaz sine
crimine. Sic solar⁹ radi⁹ corruptiō
nis nesci⁹ itrastrī m̄ris viscera o gl̄iosa tomia
Nullū redemit fili⁹ ex oi gēte digni⁹. q̄ tēp̄
uauit puidemūda p̄no scelere. Gl̄ia tibi do
mie q̄ nar⁹ es de ⁊ gine. **In. j. nocturno an̄.**
Elevata ē marie puritas sup choros agloz
all. **Ps.** Dñe do. **An̄.** In sole posuit taber
naculū suū dñs. q̄ de im̄aculatā ⁊ gine oi puri
tate fulgida nar⁹ ē xps al. **Ps.** Celi enarrāt
An̄. Ab initio ⁊ an̄ seclā de ordiāuit eā ⁊ filio
suo p̄pauit eā all. **Ps.** Dñi ē fra. **⁊.** Libasti
me dñe ex ore leontis alla. **R.** Et a cornibus
vnicornū b̄nilitatē meā alla.

Lectio p̄ma.
Eadē Ambrosi⁹ i q̄dā s̄mōe de gl̄iosa
⁊ gine Maria exponēs p̄phetiaz il
lud. Egrediet⁹ ⁊ gā de radice iesse. sic
de ei⁹ inocētia p̄stāt dices. Nec est ⁊ gā i q̄
nec nodus original⁹. nec cortex venial⁹ culpe
fuit. Dylarius. O ⁊ gō benedicta sup om̄es
feminas: que angelos vincis puritate. q̄ om̄
nes s̄c̄os lupas pietate. Hieronym⁹. Quic
quid i Maria gestū est. totū puritas. totū
⁊ gitas. totūq; gr̄a fuit. **R.** In me gr̄a om̄is vi

te et solitas. In meo is spēs vite et fructus al. h.
Trāsite ad me oēs q̄ cupiscitis. Me et a gene
ratōibz meis adimplēni. In me. Lectio. ij
De q̄z Hieronym⁹ inq̄r. Quicquid
humani dīa p̄t h̄bis: mīn⁹ est a lau
de h̄ginis. Et iter. Nihil est cādor⁹
nihil est splendoris. nihil est numis qd nō re
splēdeat i h̄gine gl̄iosa. Et alibi. Nulli dū
bium est de mīe dñi qñ talis debuerit eē que
nō posset argui de p̄cō qz fuisset ad ip̄peru
um fili⁹. R. Ego mī pulcre dilectōis: timor⁹
ac magnitudis et scē sp̄ci. Allā all. h̄. Sp̄s
mē sup mel dulcē: et heredita mea sup mel
et fauu. Allā all. Lectio. iij

Allā. Quid dulcē fr̄es charissimī:
qd iocund⁹? Quid salubrius: aut
qd felici⁹ qz de brā h̄gine loq̄ de h̄gine
cogitare. de h̄gine p̄dicare. et ipaz i oibz seq̄ et
imitari. Hec ē redēptio n̄ra: sal⁹: vita: spēs:
refugiū: filiū et auxiliū n̄m. Hec ē q̄ fuit in
vetro mris absqz originali p̄cō p̄cepta et ge
nerata ab oī maritali vicio segregata. oī etiā
veniali p̄cō puata. et in cūctis actibz et mori
bus suis sp̄s sancti gr̄a plena et fecunda. Diero
nymus. Leteris per partes gratia p̄statur
Marie p̄o tota se infudit gr̄e plenitudo. R.
Dulce filie p̄gregauerūt diuinitas: tu vero
Maria supgressa es vniuersas. Allā all. h̄.
Vlor em̄ tua dulcē et facies tua decora n̄m is
Allā allā. ¶ In scdo nocturno an. Altit
regina a dextris tuis i vestitu deaurato circū
data varietate all. Ps. Eructauit. An. Siu
minis ip̄erificat ciuitatē dei. scripsit ca
bernaculū suū altissim⁹ all. Ps. De⁹ n̄. An.
Gl̄iosa dicta sūt de h̄gine Maria. qz fundauit
et p̄seruauit eā altissim⁹ all. Ps. fundamē
ta ei⁹. h̄. Eructi a framea de⁹ alaz mea all. R.
Et de manu canis vnicā matrē mea allā.

Lectio quarta Sermo.

Numerata mris sue p̄ceptōz salua
toz noster innumeris frequēter p̄pa
lauit indicijs. Quodā em̄ tpe religi
osi quidā in tantā p̄ceptōis altercationē pro
ruperūt: vt ordinis minoz fr̄es hereticos af
firmarēt. qz dei genitricē sine originali ma
cula conceptā suis in p̄dicationibz p̄stānt
Et de re apostolico iussu in parisiensi studio
publica disputatio pacta est. Ad quas dicti
accusatores cū innumeris pene ordinis eoz
doctoribz puenere Dñs p̄o noster Iesus xps
ad p̄genda dilecte mris dignitatē Scortū
ordinis minoz doctorē extimū ad ciuitatez
illā p̄tinus destinauit: qui aduersarioz fun
damentis argumētisqz omnibz inuincit

De scoto
doctore
subtili.

bili sermone p̄statis: ita p̄ceptōis dñe in
centiā clarissime cōprobauit. q̄ omēs illi fra
tres subtilitatē ei⁹ plurimū admirari obmu
tescētes i disputādo deserer. Quapropt̄ epi
nio minoz a parisiēsi studio illico approbat⁹
Scot⁹ p̄o doctor subtilis p̄p̄ h̄ appellatus
victor ad altissima vere sophie studia reme
auit. Illi aut̄ tā multi accusatores a paucissi
mis supati obstupescētes recessere. R. No
lite timere multitudinē istā. ego em̄ dñs ad
iuuoz vester. Allā allā. h̄. Dabo vobis os et
sapientiā cui resistere nō poterūt oēs aduer
sarij vestri. Allā.

Lectio. v.

Adē etiā in ciuitate sacerdotes erāt
qdā dñe nostre innocentia non cre
dentes: qui vltiū melius opinionēz
populis intimarēt: quendā nobilē viz eoz
cōmunicantē opibz oblectarūt: vt p̄ p̄firmā
da ip̄soz sententiā se postqz aliqz diu finisset
infirmit̄: mozi postremo simulanti ad eoz ec
clesiā quasi p̄sepultura magnō cū apparatu
turbis comitantibz faceret deportari. Depo
sitosqz in medio ecclesie feretro fm̄ patri mo
rē eoz vnus ad populū porat. Ad mediū p̄o
sermonis veniens: sic illi qui mortuus vide
retur ex parte omnipotentis dei p̄ciperet. vti
beata virgo Maria originali fuerat vicio
maculata: potius a mortuis rediret ad vi
tā. R. Alieni insurrexerunt aduersus me: et
fortes quiescerunt diffamare animā meā: et
non proposuerunt deū p̄p̄e cōspectū suū.
Ecce em̄ deus adiuuauit me: et dñs suscepit
aie mee alleluia. h̄. Quare fremuerunt gen
tes: et populi meditati sunt inania? Ecce.

Lectio sexta.

Rebuit assensuz nobilis predicijs
p̄ suggestionibz iniquis omnibzqz in
qd ordinatū fuerat pacis: innum⁹
fere scolaribus ciuibzqz ac diuersozqz ordi
nū fratribz ad credas puocatis: predict⁹ la
cerdos nobilē illū p̄ dei virtutē ac potentiaz
p̄iurauit: p̄ceptiqz vti gl̄iosa dei genitrix h̄
go originalē p̄traxerat maculā: pri⁹ eniqz
laret a mortuis. Cū aut̄ iteratis iussionibz
sepius p̄cepta repeteret: nobilis ille imobi
lis persistebat. quā de remurū in modū ad
miratus p̄el byter cū sequacibus suis intre
muit. Loniunt p̄o simulatoris illius tā ne
fandēdō inscia fraudis: cū vsqz ad ecclesiaz vi
rū suū comitata dolore lachrymis silans p̄ue
nisset: illū p̄ sacerdotē iussa vidēs imobilē
timuit beaz h̄ginē mariti sui malignā fieroz
debit⁹ m̄latare supplicij. illico ad feret⁹ cur
rēs inuit viz suū mortuū q̄ viu⁹ eccia fuerat

Rom
iudiciū
mū

De cōceptiōe Marię

apparet. pp̄ qđ magno ciuitati exdamans
salubri dote p̄uicq̄s impetijt. O scelera/
tissime: viz meū occidisti. Quid igit p̄ ordi/
nē fraudibz astutibz enarrat: mulier illa cō/
iuge obdita labz mās recessit. Sicq̄ gl̄iosa
p̄p̄ puritatē ⁊ integritatē suā b̄ insigni mira/
culo cū maria adūsarioz p̄fusione demōstra/
uit. R. Quicūq̄ honorificauerit me gl̄ifica/
bo eū. Qui at p̄tēnūt me erūt ignobiles all̄.
R. Ego diligētes me diligō. ⁊ q̄ mane vigila/
uerit ad me inueniet me. ⁊ meū sunt d̄m̄tie
⁊ gl̄ia. Qui at. ¶ In tertio nocturno An.
Innocētia ⁊ pulcritudo i p̄spectu ei⁹ sc̄rimo/
nia ⁊ magnificētia i sc̄rificationē illi⁹ all̄. Ps.
Lātare. j. An. Qui diligis dñaz amicitate
iusticiā ei⁹ ⁊ p̄fitemi mēorie sc̄ritatē illi⁹ all̄.
Ps. Dñs regnauit exultet fra. An. Subila
te dñs ois tractate ⁊ exultate ⁊ p̄salite i cō/
ceptiōe p̄p̄is b̄ndicite all̄. Ps. Lātare. ij. R.
Vere dñs ē in loco isto all̄. R. Nō ē h̄ aliud
nisi dñs ⁊ ei⁹ porta celi all̄.

¶ Lectio sc̄i enāgelij s̄m̄ Lucā.

Nullo tpe. Loquente Iesu ad tur/
bas extolles vocē quedā mlier de tur/
ba dixit illi. Beatus venter q̄ te por/
tauit ⁊ vbera que suxisti. Et reliqua. Ome/
lia.

Lectio. vij.

Māritū mes ē dilectissimū vt amo/
rē suū tacere nequeat sed necessarijs
char̄s suis effert ⁊ p̄dāt. Nam q̄s su/
as ita p̄p̄t suū cōsultare nō possint. Enarrāt
frequentē vt ip̄a assignitate narrādi solariū
amoris sui caprēt ⁊ refrigeria imēde dilectōis
assumāt. Euenit sepi⁹ vt etiā clamorosas vo/
ces pr̄tere nō possint. Expropt̄ deuota hec
mulier de q̄ euāgelista testat: gl̄iose v̄rginis
amore succēda: extolles vocē suā de turba: to/
minū n̄m alloq̄t dīces. Beat⁹ venter q̄ te por/
tauit ⁊ vbera q̄ suxisti. Recte beat⁹ venter qui
eternē virtutis adiū referauit. Beat⁹ venter
q̄ orbe vniūsum b̄ndicōe repleuit. B̄tis v̄/
ter p̄ q̄nē p̄tōres veniūt. iustigiam anḡli le/
ticia. fili⁹ dei b̄tiane carnis subaz totaq̄ trini/
tas gl̄iaz p̄cepit. R. Beatā me dicēt oēs gene/
ratōes. Quia fec̄ mihi magna q̄ potēs est: et
sanctū nomē ei⁹ all̄. R. Resperit hūilitatē
acille sue ecce ei⁹ ex h̄ brām me dicēt oēs gene/
ratōes. Quia fec̄.

Lectio. viij.

Ear⁹ igit venter marie q̄ nulli v̄nq̄ su/
b̄ irobnoxi⁹ culpe. si ei recte sc̄pturas
in q̄rim⁹: si fidelit̄ rei p̄tarem scruta/
mur nō mō actuali s̄ etiā originali macula in/
renerata mōstrat. Per lege ḡ codicis huius
p̄tatem q̄ noscere geth̄ marie puritatez. Hoc

eterni decepti discipulū: genitricē ei⁹ magni/
ficare p̄cepit. Ne igit zel⁹ dñeq̄ deuotō ag/
nite p̄taret amor ac defensio: pietatē cult⁹ ⁊ af/
fectio ad extollēdā p̄gis p̄ceptōz accēdit. R.
Laudate dñm oēs gētes. laudate eā oēs po/
puli. All̄. a. all̄. R. B̄ndicā illā i oī tpe. p̄ laus
ei⁹ in ore meo All̄. all̄.

Lectio. ix.

Ut recte diligētē se nō diligit: p̄fecto
q̄ iniqu⁹ ē ⁊ ingrāt⁹. Qui p̄o amicum
odit ⁊ p̄seq̄r: immittit: tigris ferisq̄
omnibz crudelior: demōstrat. Lur ḡ dilectaz
dei genitricē: miserorū refugii. desolatorū sp̄ez
oimq̄ n̄m: singl̄are p̄fidū p̄ginē p̄sequar be/
nedictā: Lur aduocatā sed i nō amem: Lur
dñam ⁊ m̄sem meā immaculatā nō diligā:
Quō illi⁹ p̄gis reticere potero sc̄ritatē que
p̄ sua innocētia cōcipe meruit saluatoz: Ex/
altato ḡ cū deuota m̄liere vocē meā. Dñdaz
dñō deuotōem meā dīces. B̄tis venter q̄ te
portauit. B̄tis p̄go q̄ te p̄cepit: quā nulla v̄/
q̄ p̄tē p̄tagiō corrupit. R. Vidi speciosam
sicut columbā ascendēte sup̄ riuos aquarū
cui⁹ inextimabil⁹ odor erat n̄m̄is i vestimen/
tis ei⁹. Et sicut dies verni circū dabāt eā flo/
res rosaz ⁊ lilij p̄ualij all̄. R. Que est ista
q̄ ascendit p̄ desertū sicut virgula fumi ex aro/
matibz myrrē ⁊ thuris: ⁊ vniuersi pulueris
pigmetarij. Et sic. R. Om̄es moriem̄. q̄a
in Adā peccauisti. tu s̄o ne timeas o maria
inuenisti gram apud deū. Nō em̄ p̄ te s̄ p̄pro/
oibz hec lex p̄stituta ē all̄. R. Dñs custodiet i/
troitū tuū ⁊ exitū tuū. ex h̄ n̄c ⁊ v̄sq̄ i seculū.
lum. Nō em̄. R. Hec ē dom⁹ dñi s̄u m̄is edifi/
cata. B̄n fundata ē sup̄ firmā petrā all̄. R.
N̄c habitabo qm̄ elegi eā. B̄n fundata est.
R. Scalā vidit Jacob. Lur⁹ cacumē celos
tāgebat all̄. R. Anglos q̄z descēdētes ⁊ ascē/
dētes q̄ eā lumie replebāt. etq̄ dñs iberebat
Lur⁹ cacumē. R. Porta hec clausa erit p̄tō
⁊ nō apiet. Qm̄ dñs de⁹ igressus ē p̄ eā. et itq̄
clausa p̄ncipi all̄. R. Hec porta dñi et p̄ctm̄
nō trāibit p̄ eā. Qm̄. R. Hec est m̄lier quā
p̄parauit domū: filio dñi mei. pulcra nimis
⁊ decora facie. incredibilis pulcritudinis et
formosa valde: omnibz oculis gr̄iosa All̄.
all̄. R. Et iō adamauit eā rex pl⁹ q̄z om̄s ma/
licies. ⁊ posuit diadema regni in capite ei⁹.
All̄. ¶ Ista R̄ia distribuunt infra octauā. i.
cipiēdo sc̄da die a tertio R̄io diei p̄me. ⁊ ter/
tia a q̄rto. ⁊ sic successiue p̄ ordinē. ¶ Ad lau/
des an. Domū tuā dñe docet sc̄rimdo: i lōgi/
tudie diez all̄. Ps. Dñs regit cū reliquis
An. Introite i p̄spectu dñi i exultatione iū/
conceptū dulcissimē m̄ris sue all̄. An. Ad

Alla m̄/
soria per
hecto/
madam.

hefit aia mea p^o te. me suscepit de ra ma. ipi
 ho inanū q^uierit aiaz mea all. An. Spūs et
 aie iustoz bndicite dño agloz all. An. Exul
 ratōes dñi i gutture ei⁹. byssus et purpura in/
 dumentū illi⁹ all. Cap. Dñs possedit me. vt s
 Kulte celi p^o dñi Ma. i vs. hymn⁹
 e rie dulci filio: nosq^{ue} letemur hodie
 pceptōe dñe. Maria mūdi glia: lu/
 cis eterne filia te pseruauit fili⁹ ab omi labe
 penit⁹. Original macula cūcta respersit secta
 sola p^o natū vicijs nūq^{ue} p^oacta dicens. Ma
 ria mī grē: expleat ino cōrie. te dñamur in ci/
 me nos a p^octo p^oeg. Pri nato p^o. clito decus
 honor: et glia. atq^{ue} marie hūmī p^o ifinita scla
 Amē. h. Dñe dilexi decore dom⁹ tue all. R. et
 locū hīratōis glie tue all. Ad bñd. an. Be
 nedict⁹ dñs dñi q^u p^ouauit et fec redēp^o
 nē mris sue all. all. Dño vt. s. Ad p^oma
 an. Ex oī tribulatiōe eripuiſti me et sup iūm/
 eos meos respexit ocul⁹ me⁹ all. Ad cūa an.
 Rūdey exprobrātibz mibi p^obū q^u libera
 sum p^o filiū meū all. Cap. Dñs possedit me.
 R. bre. Libasti me dñe ex ore leōis all. all. h.
 Et a cōmibz vnicornū hūilitatē meā Alla.
 all. Glia pri. Liberaſti. h. Eruiſti a framea
 de aiaz meā all. R. Et de māu canis vnicā ma
 tre meā all. Ad sextā an. Dedicate a me ma/
 ligni pseruauit me grā filiū meū all. Cap^o h
 a Etus hō q^u audit me et q^u vigilar ad
 fores meas quotidiē: et obſeruat ad
 ueniet vitā: et hauriet salutem a dño. R. bre.
 Eruiſti a framea de aiaz meā all. all. h. Et
 de manu canis vnicā mrem meā. Alla alia.
 Glia. Eruiſti. h. Vere dñs ēi loco isto all.
 R. Nō est h aliū nisi dom⁹ dei et porta celi all.
 Ad nonā an. Redime me a calūnijs hoim
 vt magnificet deuoti conceptū meum alla.
 Capitulum.
 Uī audit me nō p^ofundet. et q^u opant⁹
 in me nō peccabūt: qui me elucidan
 vitā eternā habebūt. R. bre. Vere do
 minus est in loco isto all. all. h. Nō est hic
 aliud nisi dom⁹ dei et porta celi. All. all. Glia
 Vere dñs. h. Dñe dilexi decore dom⁹ tue all.
 R. Et locum habitationis glorie tue all.
 In scōis vespis an. Tota pulchra es ma
 ria: et macula originalis nō est i te alla. An.
 Sicut lilium inter spinas. sic Maria inter
 Ade filias all. An. Lādor est lucis eterne et
 speculū sine macula all. An. Tu glia hīeru/
 salem tu leticia isrl. tu honorificetia populi
 nri all. An. O pulcherrima inter mulieres.
 pulcherrimū gene⁹ collū tuū sic monilia all.

Cap. Dñs possedit me. Hymn⁹. Gaude
 mater. vel Aue maris stella. h. Lōceptio est
 hodie et. Ad magnificat An. Sicut cedrus
 exaltata sum in libano et sic p^opressus i mōre
 syon. quasi mirra electa. et sicut cynamomū et
 balsamū aromatizās dñi suauitatez odoris
 alla all. all. Dño vt. s. Sda die ex di/
 ctis sacroz doctor

Lectio p^oma.
 Filius. O Maria tu cādor et w
 coris forma: cui in terris nō est equa
 lis nec in celi ianua. Eyrrianus. O
 virgo iusta et omni iusticia plenissima: cuius
 conceptio singularis. Origenes. Que neq^{ue}
 serpentis persuasione decepta nec eius vene
 nolis affatibus est infecta.

Lectio secūda. Hieronymus
 Anit in cātic⁹ de Maria. Dñ⁹ p^oda
 c sus fons signat⁹. emittēs tue para
 diſus. or⁹ delicias in q^u sunt p^oſita vni
 uersa floz genera et odoramenta dñi. sicq^{ue}
 signatus vt nesciat violari neq^{ue} corrupti v/
 lis inſidijz fraudibz diabolī. fons itaq^{ue}
 signat⁹ sigillo toti⁹ trinitat⁹. Sctūs Lyril
 lus p^oriarcha alexadrin⁹. Prop^o filiū reme
 rariū ē in maria ponere culpā aliquā p^oſſi
 Anc⁹ Idefonsus

Lectio. iij.
 I archieps toletan⁹ i libro brē hōis di
 cit. Brā p^ogo maria nisi i vtero mris
 sanctificata fuisset: imine ei⁹ natiuitas colen
 da esset. Sz q^u ante se p^opat⁹ patrū digne vt
 nouit vstra charitas vt. ierāt. p^oſtat eam ab
 ipso originali peccato fuisse immunē: p^o quā
 nō solū Eue soluta est maledictio: vep etiaz
 omnibz est bñdictio p^odonata. Nullis igit⁹
 p^oſtq^{ue} nata ē delict⁹ subiicit. nec etiā origia
 le p^oſſi in vtero sanctificata p^oſſi.

De sermone. Lectio. iij.
 Lys etiā iudicij puritatē et inocen
 a tiā suā virgo glorioſa monſtrant
 De brō em Buidifaluo archiepo to
 losano. q^u p^opter ſingularē erga dñam noſtrā
 deuotōz ei⁹ capellan⁹ nūcupat⁹ est. Legit⁹ q^u
 hīreſcēq^{ue} celebrabat: aderat ei p^ogo bñdicta.
 Lū aut⁹ i die p^oceptōis ei⁹ ſcēdē se ad ſacrolā
 miſſaz ſolēniā p^opararet: apparuit illi dei ge
 nitrix Maria. ei⁹ vñā mūdifiſſimā planetiā
 nūco candore radiāre tradidit dīcēs. Sa
 as Buidifalue me ſine originali macula ſu
 iſſe p^oceptā. Reuerēt⁹ igit⁹ feſtū inemerate
 p^oceptōis mee celebrare p^ocūra. Archieps p^o
 nō ſurd⁹ auditor: cōpoſuit pulcherrimū de cō/
 ceptōe hōis tractatū: ordinavitq^{ue} feſtū inua
 culare p^oceptionis p^o totaz hyspaniā ſolēnit⁹
 celebrari. totoz vite ſue curriculo gūnari p^o

De pceptiōe Marie

blicet pceptiōe bñ dei genitricis: oī q potuit eloquētia porauit.

Lectio quinta
Er Bern. abbas post mortē suaz totus lucid⁹ cuidā de suis fratribus apparuit. Lū aut oīe ei⁹ indumen-
 num candidū esset solo ī pectore qdā nigerri-
 mi coloris macula videbat. Querēt autem
 fratri vbi illā maculā recepisset rñdit. Cum
 cali macula volui tibi apparere: quia dum
 viderē in quadā ecclesiā non pā opīnōne. exi-
 stimas matrē dñi nri originalez maculā con-
 traxisse. Dicas g fili mi fidelibus populis q
 vidisti.

Lectio sexta
 Nreuelatōibz beate Birgitte habe-
 tur q quidā capellan⁹ ei⁹ sacre theo-
 logie doctor exim⁹. Mathias noīe
 beata Birgitte exorauit dicens. Te deprecor
 filia vbi mihi reuelare digneris si bñdicta vir-
 go Maria ab originali fuit vicio deturpa-
 ta. Beata aut Birgitte dixit. Semel xpi-
 nem rogavi purissimā: vt modum mihi lue-
 sanctissime pceptiōis apīfer. ipa sō rñdit.
 Et Joachim⁹ z Anna parētibz ppagatā: sci-
 as meab oī pceptōz sorde fuisse pseruata. Pro-
 tinus his auditis p dicit⁹ frat opīnōne suā depo-
 nit: sctiqz īmaculare pceptōis annuatim p-
 dicit⁹ deuotissime celebrat.

De omelia Lectio septima.
 Er qz in fidei nre articul⁹ exp̄ssa hu-
 iusce veritat⁹ mērio nō habet: opposi-
 tā tenentibz prem: heretis imponere
 crimen donec aliud ecclesia statuāt non debe-
 mus. Ita g dñe nre innocentia pceptōis ere-
 dimus qz ei⁹ pcrariū asserētes: hereticos non
 putam⁹. Fideiū aut agruit pietati dei gen-
 tricem nullis pceptōz sordibz paminatā pro-
 fiteri. Audire ergo christiani omnes: credi-
 te īmaculatā conceptionem virginis glo-
 riose.

Lectio octaua
 Ed fortasse aliqz dicat. Illi recte do-
 cent q causas de singul⁹ reddūt. opor-
 tet em docentē nō solū vez affirmare
 s; etiā ill⁹ cām assignare. Idcirco disputan-
 do pcedam⁹: z fidei nre cām ī mediū arguē-
 do pferam⁹. Quāto em mag⁹ rōe nitimur:
 rāto maiorē pba nra autoritatē fortium⁹. Au-
 di g veritatē doctrine q īmaculare pceptōis
 deuotus cultor effecit⁹. psequis grām miserati
 onis dñine.

Lectio nona.
 Jcit beat⁹ Thomas i. iij. pte summe
 Quos rē ad aliqd eligit ita prepa-
 rat z disponit vt ad illud ad qd eli-
 guntur īueniatur idonei: intra illud apli.
 Idcirco nos sec mīstros noui testamētū: s;

beata vrgo ab eterno fuit electa diuinit⁹ vt
 esset mater christi. Vñ ipa p sapientē dicit.
 Ab eterno ordinata sum. g de⁹ p grām suā eā
 ad tam mirabile op⁹ idoneā pseruauit. Nō
 fuisset autē idonea mater dei si vllō tempevl⁹
 etiā in momēto fuisset p peccatū ancilla dia-
 boli. qz dedec⁹ filiū parēs sine honore. g mī in-
 tacta dñi nri p diuinā grām fuit pseruata a
 ptagione original⁹ z actual⁹ peccati.

Lectio die ex dict⁹ sacroz doctorz
Lectio prima.

Augustin⁹ in li. de natura z grā de vir-
 gine bñdicta pīctet dicens. Excepta
 sola xpie de q ppter honore dñi nul-
 lam pīus cū de pētis agit habere volo qstio-
 nem. Scim⁹ em q pl⁹ ei⁹ grē donatū fuit ad
 vincendū ex omī pceptū q pcepte z parere
 meruit quē pstat nullū habuisse pām. Hac
 igit xpie excepta si omēs scti z sctē dei cū vi-
 uerent interrogati fuissent: vtz sine pceptō su-
 issent: oēs vna voce dixissent. Si dixerim⁹
 qz pām nō habem⁹: ipi nos seducim⁹ z veri-
 tas in nobis nō est.

Lectio scda.
 Ed rñdet fortasse aliqz Augustinū
 de pām tñ actualibz loq. Audi rñ/
 sum veritatis. Angelicū doctorē mē-
 dacem facis. Nulti em sancti z sancte dei re-
 gnāt in cel⁹ q nūqz actualibz irriterit fuisse pec-
 caris. Si g Augustin⁹ de actualibz tñ loq/
 tur: ei⁹ illico sententia velut veritati pīa ab
 omnibz reprobatur.

Lectio tertia
 N his g verbis Augustin⁹ nob inri-
 mare pndit nemine esse ī regno ce-
 loz quē nō tenuerit qnqz cathena de-
 lictoz. Aliq em originālē tñ maculā frere:
 sicut innocentes z multi infantiuli q post ba-
 ptismū prius decedētes ad celestem gloriāz
 trāstere. Aliq sō nō modo originālī s; actua-
 libz etiā pētis saltē venialibz sunt infecti. So-
 la dei genitrix xgo omī puritate repleta: nul-
 lo vnqz fuit violata peccato.

De sermone Lectio quarta

Egit in quodā bñ Dñici opusculor
 q cū regular⁹ esset canonic⁹ ī epatu
 Tolosano ptra hereticos quosdam
 disputādo cōtendit: qui multas pīari con-
 trarias conclusionēs asserēbāt. Inter alias
 aut opīniones: hac populis pīcabāt. beatā
 scz xpinem nō fuisse ab originālī vicio pser-
 uatā. Lū sō beat⁹ Dñic⁹ se nō posse illis ve-
 ritatē pīuadere pīpiceret: taliter cū eis cōuo-
 nit vt suas parit conclusionēs in ardētī for-
 mace deponerent: quē aut ignis ardore nō de-
 ficerent veridice putantur. Deponere igit

heretici suas in medio ignis conclusiones: inter alia multa dices. Originali macula cōta-
minata fuit hō Maria. In peritū hō be-
atus Dñs affirmavit. statim q fallas here-
ticor conclusiōes vocat flāma consumpsit. Bñ
hō Dñi verissima dicat i medio ardentis
flāme sine vlla pñit? lesione nulloq in eis
ignis apparete iudicio per tres continuos
dies pñtere.

Lectio quinta
In regno vngarie quidā in theolo-
gia magister cōtra virginis intacte
conceptiōem corā rege pñcauit illaz
sanctificatiōem asserens: non aut sine macula su-
isse conceptā. qui talibz irreuerenter dicitis:
audacisue pñas perferes pñtin? expirauit
In Tolosana etiā ciuitate: frater quidā tri-
dem predicare nō timuit. finita hō predica-
tione ad capellā quidā missam celebraturus
accessit. In illa 3t imago erat gloriose virgi-
nis in marmore sculpta. Cū q ad altare frat-
is ascēdere pñsumpsisset. brā dei genitrix vir-
go vultū valde terribile ei ostēdit z iratū suū
q ab illo facie reuoluit. z sic vsq i hodiernū
pmanet diē.

Lectio sexta.
Nōcātū subaudiēti iuxta montes
scti Bernardi frater quidā videns
mulieres ad cōceptionis pñcatōem
pñgentes increpauit eas: dices purissimā vir-
ginem non fuisse a dilecto filio suo i pñceptō
ne pñseruatā: addiditq si nō ita est hoc in me
obsecro a beata virgine fieri miraculū vt an-
vesperas emittat spm. Ita igit factū est. Hō
ra etenim illa inuenerit cū alijs frēs suspēsus
per pedes z moruū.

De omelia lectio septima
Vtā forsitan aliq tacit? dicat. Au-
di aliā pñtē si vis recte iudicare: iudi-
cātem em oportet cūcta rimari. z or-
dinem rez plena inqñsitione discutere. Ideo
cauillatiōes perarias videam? z aduersan-
tia pñferam? argumēta. opposita em iuxta se
posita magis clucescūt. positiq iuxta se con-
trarijs maiora a minoribz discernunt. Idcir-
co phs inqñ potētes ad vtrāq partē dubita-
re: in singulis speculamur vtz z fallum. z ali-
bi: querētes pñtatē sine disputatiōe: filēs sūt
q ire ignorātibz. Jurisconsult? etiā diē dispu-
tādo meli? pñtas inueniūt.

Lectio viij
Rima igit argumētatiō sic procedit
p Nō sunt tātū gloriose hōis a deo illi
data a nobis extollenda pñuilegia:
vt detrahaf dignitari ac gratie saluatoris no-
stri. Sz h p excellētiā dño nro Iesu xpo p
uilegiū attribuit singulare. q ipe solus de

primoz stirpe parentū originali nō fuit pol-
luz? seditate. Un Aug? inqñ. Teneamus si
dei indeclinabile pñfessionem q sol? xps sine
pñtō nat? est i sūctitudinē carnis pñt. qñō
ita extollere debem? hōis pñceptōez: vt eaz fi-
lio suo arbitremur equalē. Jō Aug. dic. nō
est in filijs hōiūm qñs sine pñtō excepto vno
mediatore nostro.

Lectio nona
Vtius falsitas argumēti lucida pñt
h rñsione dissoluti. fm em iur? decreta
de cōi lege pñcipiū: nemo suis dñs sta-
tutis alligat. Augusta hō ab eisdez mariti-
sui gra cēlet inuimus. xps q celi terre qz dñs le-
gi q omēs Ade filios pñorigiali scelere dam-
nauerat: nulla fuit rōne subiect? sz iure ipō
z p sue excellētiā nature ab omi pñtōz sorde
extitit alienus. Beata aut virgo orbis totius
regina legi illi maledictū nō p naturaz
sed p filiū sui grām pñseruationis euasit. Nō
igit ex immaculato hōis pñceptu dñi nri pñi
legiū tollit. q sol? p naturā liber nat? est a
reati. nec equalis filio mater venerādā mō-
stratur. imo ex ei pñseruatiōe insignis z epi-
mia nato pñogatiua pñfert.

Quarta die ex dictis sacroz doctor
Augustin? in li. de qñqz lco. j.
heretico in pñsona xpi loquit? dicens.
a Si potuit in qñari manichee mater
mea cū ipam facere: ponit z ego inqñ
nari cū ex ea nasceret. Et itez. Nec qñm ex
spicis manichee mī mea f. de manu mea fa-
briata. Et alibi. Charitas fecisti vt nō solū
Maria nō peccaret: sed nec qñdē peccatum
cogitare posset z sup cunctos ea reuerasit ab
omī labe pñt.

Lectio secūda
In sermonibz etiā dicit summa dei
i sapientia. nullā i massa humani ge-
neris inuenit viā per quā vt dispo-
suit in mundū veniēs: eius subueniret lucra-
ose perditioni: donec ad illā q qua loquimur
virginem ventum est. Sed hec mor vt in
mundū per humani generis lineā veniūt: tā-
ta omnis boni virtute perfecte resplenduit:
vt ea dei sapientia veridice iudicaret idone-
am: vt per ipam in hominē veniens: nō em
reatū primoz parentū: sed etiā totius mun-
di peccata deleter.

Lectio iij.
Dem angelicus doctor. O mater to-
i mini: sicut in prima femina abūda-
uit delictū: ita z in te superabūdauit
omīs plenitudo gratie. z ideo sup omēs es
ignara delicti. Et itez. Magnifica illū qui
apñtō reuerasit. Quis em dicere poterit su-
ne pñtō sum natus aut munda? sum ab omī

De pceptiōe Marie

in id pte dicere audebit: nisi illa ego puadō
etissima animarū repluz dei ex celli quā de sic
elegit et pelegit an mudi pstitutiōem vltetā
et immaculata mīrā esset et filia ab eterno res/
nata: incorrupta ab oī late pēti.

De sermone Lectio quarta
Molosa quidā disertissim⁹ frater
i ptra pceptionis immaculate p̄gis pu/
ritate p̄dicauit. Quapropter i negare
testimoniū veritat⁹ statim finita p̄dicatiōe
quidā ex insperato lup⁹ aduentens cū suffo/
cando ac dilacerando occidit. Quidā etiā ali/
us frater domine nostre innocentia concepti/
onis impugnas in ipsa p̄dicatiōe cecus
esset. Quod ad sanā mentē conuersus mi/
raculo bē virginis vouendo promisit si cum
aliumaret oppositū p̄dicare. quod et factum
est.

Lectio quinta
Erat Anselm⁹ quadā in epistola mi/
b raculū hoc ita describit. Tempe illo
quo diuine placuit pietati Anglorū
gentem de malis suis corrigere et suaseruiri/
tis officijs arri⁹ alstrigere: gloriosissimo nor/
mādo cum dūc Huielmo eadem patriā de/
bellando subegit. Audientes autē hoc Da/
ei graniter indignati: se suō quasi heredita/
rio iure priuari: arma preparant: classesq;
aptant vt normandos a data eis diuinitus
expellant patriā. Hoc comperito rex pruden/
tissimus Huielm⁹. Elsinum quendā remē
sis cenobij abbatē i pacia dirigit vt huius/
ceri inquirat veritatē. Elsin⁹ vero vir ad/
modū sagacis ingenij: strenue regis negoci/
um excur⁹: ad Angliā reuertit cupiens: mare
ingredit. Lūq; non modicā maris prem p/
spero cursu trāssit: subito densis vndiq; sur/
gentib⁹ ventis: horrida tempestas mare cō/
mouit et vndas. fatigat⁹ itaq; nautis nec vl/
tra obiri valentib⁹. fractis remis: funibus
ruptis: cadentib⁹ velis: spes salutis amittit.
nihil nisi submersiōis sue indicij miserabi/
liter expectat.

Lectio sexta
Um igit de salute corporū desperati
c animarū solūmodo curā magnis cla/
morib⁹ domino cōmendarēt: et bea/
tissimā dei genitricē: miserorū refugij: ac de/
speratorū spem: deuote reclamaret. Ecce sub/
ito quendā venerabilē vīz pontificali infu/
la decoratū inter medias vndas nauis proxi/
mū conspexere. Qui talib⁹ abbatē verbis in/
terpellas. Tū inq; periculū euadere? Tū
ad patriā san⁹ reduere? Tūq; ipse cum fletu
idē toto mentis affectu appeteret responderz
Scias inq; me ad te a dñā nra dei genitricē

Maria directū quā dulciter reclamasti. et
si dicis mris obtemperare volueris san⁹ cū
comitib⁹ tuis euades sciens periculū ma/
ris. Promitte ergo deo et mihi q pceptiōem
purissime p̄ginis Mariæ solēnter celebra/
bis et celebrādum p̄dicabis. Lūq; se in omib⁹
obtemperaturū Elsin⁹ spondidit: prius
ille disparuit. statimq; sedatis rugient⁹ pela/
gi fluctib⁹: abbas cū suis omnib⁹ incolumis
anglicis applicuit littorib⁹. Recepte q; notē
immemor salutis: de conceptione immacula/
te p̄ginis annuatim p̄dicās: eius quoq; of/
ficiūz nō medio ipse deuoto celebrauit affectu:
sed etiā in remensī cenobio oib⁹ sue ditioni
subiectis indixit.

De omelia Lectio septima.

Secunda contra virginis puritatem
ratio sic insurgit. Si non praxisset
mater dñi peccatū originale: nulla
indiguisset redemptione: q; nullūz cōmisse
actuale peccatū. Non enim egent qui sani
sunt medico: sed male habentes. Ergo xp̄i
stus nō fuisset bē p̄ginis redemptor: q; lap/
sum p̄supponit redemptio. Et psequēter p̄se/
ctissim⁹ redēptor nūcupari non posset. Con/
trariū autē tener ecclia que canit. x̄p̄e redēp/
tor oīm. q̄ 2c.

Lectio octaua
Blectionē istā sententia⁹ tertio sub/
o tilis doctor eliminat dicens. q; x̄p̄s
gloriosē p̄ginis redēptor extitit per
gratiā puenientē cū a peccato p̄seruans. si cū
illā nō p̄seruasset: in originale maculā in cō/
ceptu cecidisset. Alios autē redemit hoies p
gratiā lapsum subsequēter. Fuit q; x̄p̄s redē/
ptor p̄ginis benedicte: illā sordidari non su/
mens vlla viciōz seditate. Et b̄ etiā mō bo/
ni q̄uis nō peccauerint angelici spūs suere
redempti. Un̄ Bern. super Lan. dicit. x̄p̄s
etiā angelos redemit: illos p̄seruādo: hoies
purgādo.

Lectio nona.
Edēptio igit p̄gis gloriose p̄fectior
r fuit nra redemptiōe. Meli⁹ em̄ est
aliquem a vulnere defendere q; post
vulneratiōē remediū adhibere. Postero er/
go q; aliquis duos de primo vulnerādos cō/
spiciens: vnum ex illis adiunaret et a vulne/
ratione p̄seruaret: altū vero pmitteret vul/
nerari. postea autē per medicīne subsidij il/
lum red deret sospicari diceretur p̄fecto vtri/
usq; saluator: sed melius ac perfect⁹ de p̄ori.
Beata igitur virgo per filij sui gratiam ab
originali fetore p̄seruata ab illo extitit p̄/
fectissime redempta. et sic obiectio nō obstat
in contrariū adducta.

Lectio prima

exhiberi. Lectio scda.
Igitur Bernardus quādoq; extra im-

misit. Lectio tertia.

De sermone Lectio quarta.

¶ De sermone Lectio quarta.

medium fluminis pertransisset. Ecce demonū

stis. Lectio quinta

Empoꝛe q̃uo Mar Lectio ſexta

tris nō habentē. **E**cce beatissima virgo

De pceptiōe Marie

his sui arguitas debita mulctatōe p̄fudit

De omelia Lectio septima

Claro plures auz p̄ ignē trāsit: tā
ro maiorē acq̄rit claritatez. Idcirco
itez immaculatā beate virginis con
ceptionem in ardenti disputatiōis flāmare
clinet? quo ei? puritas amplius elaceseat.
Sic itaq; arguamus. Gloriosa ēgo Maria
fuit i vtero mris sanctificata. Unde de illa
canit ecclesia. Sanctificauit tabernaculum
sui altissim⁹. Cum igit ab actuali mortali:
aut veniali crimine quod non cōmiserat san
ctificata non fuerit. ergo ab originali. San
ctificare em̄ est de non sancto sanctum facere.
ergo rē.

Lectio octaua.

Intelligens vocabuli significatiōem
i p̄pendet de facili argumentationis
hui? solutionē. Sanctificare enim
multis accipit modis. Primo sanctificare
idem est qd in gr̄a cōfirmare. et hoc modo be
ati dicunt sancti: quia sunt in dñi gr̄a cō
firmati. Dicta ē autoritas: sanctificauit ta
bernaculum suū altissimus: de hac potest sancti
ficatiōe intelligi. Beata etenim ēgo in sui
conceptione filij: ita in dei fuit gr̄a cōfirma
ta vt ampli⁹ peccare nō posset. et sic predicta
autoritas de gr̄a cōfirmatiōe intellecta nō
arguit dñam nr̄am in originali peccato fuisse
concep̄tā.

Lectio nona.

Ho etia modo aliquis sanctificari
a dicit: qui ab omi impudico actu ab
stinens: deo seruit et ministrat in om
ni sinceritate cordis et virtute. Et hoc modo
mulieres quedā sanctimoniales nuncupant
Omnes etiā boni ecclesie ministri dicuntur
sancti. Et ideo Augustin⁹ Hieronymusq;
et Ambrosi⁹ episcopos suos in epistolis san
ctissimos appellat. Quia igit beata ēgo ma
ria omnib⁹ exstitit virtutib⁹ redimita: totius
q̄speculū sanctitatis: omi etiā vite sue tem
pore diuine dedit ita seruicium: angelicā potius
vitā dicens q̄ humanā. Ideo non immeri
to de illa dicitur: Sanctificauit tabernacu
lum suū altissim⁹. Istas em̄ virtutes et san
ctimonia sibi cōmunit altissimus a quo omne
danti op̄imū et omne donū p̄fectū descendit.
Nihil ē hec auctoritas sanctissime derogat
virginis cōceptione.

¶ Sexta die et dicit sacroz doctoz.

Lectio prima

Augustinus exponens illud Beñ
iij. Ipsa conteret caput tuū: sic bea
tam virginē cōmendat dices. Cū
subiecto originali peccati caput sit diaboli

cale caput Maria contriuit: quia nulla pec
cati subiectio ingressum habuit in animā
ginis. et ideo ab omni macula immunis fuit
Marie etiā innocentia angelica salutaris de
monstrat dicens. Huc quasi sine veid est si
ne peccato. deinde prosequens addit. gr̄a
plena. Non foret autē plena gr̄a: si p̄ser
uationis illi gr̄a defuisset. Augustinus.
In celo qualis est pater: talis est filius. Sic
et in terra qualis est mater fm carnem: talis
etiam est filius. Nec ille. Qui ergo matrem
domini in conceptione asserit maculatam: eius
quocq; filium originali p̄dicat vicio sordi
datum.

Lectio secunda

Emardus. Quicqd alijs licet pau
q cissimis est concessum: non est credē
dum gloriose virgini fuisse denega
tum. Cū igit primi parentes nostri sine villa
fuerint feditate procreati: aut proculdubio
Bernardi fallax sentētia. aut ēgo virginū
dei genitrix Maria originali fuit iusticia de
corata. Augustin⁹ Maria mater xpi electa
est et sup omes creaturas p̄electa: omnib⁹
gr̄atjs fecundata: omnib⁹ virtutib⁹ ornata
omni sanctitate in vtero matris repleta: vt
de mūdissima matre mūdissim⁹ nascere filij
us. q̄ sicut in celo habet patrē immortalē: sic et
in terra habuit matrem omi corruptione ca
rentem.

Lectio tertia.

Omnia. Sicut primus Adam
d fuit ex terra virgine et nunq; maledi
cta format⁹: ita deuit in secūdo adā
fieri. Hieronym⁹. Et si in sanctis patrib⁹
et prophetis gr̄a fuisse credat: nō in carnis
plena. In Maria em̄ totius gr̄a: que in
xpo est venit plenitudo: q̄q; aliter et aliter.
Hec ille. Aliter et aliter dicit: q̄ qd xps ha
buit ex natura: hoc beatissima ēgo ex filij sui
est gr̄a consecuta. Nō ergo dño nostro in
ferre credamus iniuriā: si benedictā illi? ma
trem ab omi scelez fetore dicim⁹ illibatam.
Diuus em̄ Hieronym⁹ inquit. Nulli dubi
um quin totū ad latūdē christi pertineat q̄
quid digne genitrici sue ipsius fuerit ac lo
lemniter adimpletum.

De sermone Lectio quarta

Emporib⁹ karoli regis francorū
clericus quidaz ordine leuita vi
garie regis germanus beatam dei
genitricē Mariā toto corde dili
gens: eius deuotissime horas dec̄abat. Hic
parentū suoz consilio nātare volens adole
scēntulam quandam valde pulchram accē
pit in sponlam. Facta igitur a p̄el bytero nū

Officium

priatū bñdictioe: sacrisq; missaz expleis my-
sterijs: recordat' est se eus dē beate p̄gis ma-
rie horas die illa iuxta morē nō cātasle. qua-
propter omēs ab eccl'ia discedere mandans:
sponsam s̄o suā domū deduci facies: ip̄e sol'
iuxta dñi altare remāsit. Lūq; beate p̄ginis
horas decantans: antiphonaz illā Pulchra
es ⁊ decora filia hierusalē diceret: apparuit ei
dei genitrix virgo p̄ssima: benignaq; illum
facie est talibz allocuta: Si q̄ pulchra sum ⁊
decora: qd est q̄ me dimittis ⁊ aliam sp̄salam
me derelicta ducere ꝑcupis? Nūq̄d nō ego
sum pulchrior illa? nūq̄d nō ego sum optie
formosaz nūq̄d nō ego suz valde decora? vbi
vidisti tā pulchrā?

Lectio q̄nta

Hec dicens ille desixis i terrā oculis.
Dñā inquit mea: similitudo tua
omnē mundi pulcritudinem excedit.
Tu es sup̄ choros angelorū elenata. Tu es
sup̄ celos celoz exaltata. Quid vis q̄ vt faci-
am? At illa. Si carnalē sponsam amore mei
dimiseris me in celesti regno sponsaz habere
gādebis. Et si ꝑceptōis mee festū a cunctis
christifidelibz celebrādū p̄dicabis: mecum i
filij mei palatio laureat' triumphabis. Ta-
libz exozia dicitis: ad celestia regna virgo se
benedicta recepit. Clericus s̄o domū redire
cōtēminō: ad quandā prius extra p̄rie sue
terminos abbatiā ꝑperans: monachali ha-
bitu decoratus est. Post exiguū aut̄ tps dñe
nostre intercedentibz meritis: ad aq̄legie pa-
triarchatū assump̄t' immaculatē ꝑceptōis fe-
stum a cunctis celebrandū p̄dicans. Lū ꝑ
p̄ijs etiā octauis solēnibz annuatim exozia
uit officijs.

Lectio sexta

Ja q̄ figuratōis Marie puritas
demonstrat. In Bēn. cū sancta tri-
nitas dicit. Nō est bonū hominem
esse solū. Faciam' ei adiutorij sile sibi ad ē
sine ꝑcō. Hoc aut̄ in redēptōis humane fi-
gurā factū est. Nunc Bern. in smone assum-
ptionis inq̄r. Et quidē ad restauratōē hu-
mani generis sufficere poterat sol' xps. siquē
dem omīs sufficētia nostra ex ip̄o est: sed bo-
num nō erat nob̄ hoīem esse solū: q̄gruū ma-
gis erat vt adesset nostre redēptōis seruis
vterq; quoz corruptōi neuter defuisset. Hec
ille. Sicut q̄ christ' redēptor noster sine ori-
ginali exiit: ita reparatrix nra Maria re-
demptoris mater intacta illi similis in h̄ fu-
isse comprobatur.

De omelia. Lectio septima.

Lio modo significare significat idē
quod sanctuz demonstrare. Et in hoc

sensu loquit' saluator noster patri suo dicens.
Sanctifica me pater. i. sanctitate meā omnibz re-
monstra. Hoc igit' modo beatā p̄ginē sancti-
ficauit altissim': q̄ etis sanctitate ꝑr ordem
vniuersum innumeris p̄digijs declarauit.
Potest ⁊ aliter dici: licet hoc aliquāliter do-
mine nostre derogat puritati. Sanctificauit ta-
bernaculū suū altissim' non ab originali ꝑe-
cato qd nō ꝑtraxerat: s̄ a fomite originalis
ꝑccati: qz corpus gloriose virginis ex semine
infecto vt quidā referunt ꝑpagatū: aliquem
fm eos contraxerat feditate: a qua sanctifica-
uit illud altissimus ante benedicere eius aie
fusione.

Lectio octaua.

Test ⁊ aliter ꝑr cōtēntiosos rīde
p̄ri sanctificare idē est qd de nō sancto
sanctū facere. Hoc aut̄ aggregatuz
nō sanctus potest dupliciter intelligi. prius
tūel. ⁊ negatiue tū. Primo mō d̄ non san-
ctus p̄uatiue q̄ habet oppositū sanctitatis: si-
cut hoc modo diceret nō videns q̄ esset cec'.
⁊ talis nō fuit p̄go gl'iosa: ideo hoc modo nō
fuit sanctificata. Alio modo d̄ nō sanct' ne-
gatiue tū. qui nō habet actu sanctitatem: li-
cet non habeat oppositū sanctitatis. ⁊ h̄ etiā
modo xps quo ad hūanitatē in sue conce-
ptionis instanti sanctificat' agnoscat qui de
semetipso inquit: quem pater sanctificauit.
In tali q̄ sensu loquit' ps. dum canit. San-
ctificauit tabernaculū suū altissim'. i. p̄ginē
immaculatā i ꝑceptōe sua dī sanctitatz bñdi-
ctione repleuit.

Lectio nona.

De aut̄ dīuine ꝑdecens exiit maie-
stati. De cū vt phoz vtat sentētia
in omnibz generz speciebz aliqd singu-
lare indiuiduū ꝑfecit ceterz excellentius: qd
alioz omnū metū esset ⁊ mensura. ex quo i
estabilis ei' sapiētia monstraret. In elemen-
tis ignis p̄marū tener: in astris sol: in ange-
lis lucifer: in iūmēris bos: in bestijs leo: i au-
bus aquila: in piscibus syrena: in hominibz
christ'. Eōdecens q̄ altissime exiit maiesta-
ti: vnā ꝑfectissimaz ⁊ sine macula condere
mulierem q̄ mūdicia ac virtute inēparabi-
lis inter alias velut matutina stella innocē-
tia ⁊ puritate radiaret. Hec aut̄ excellentia
nulli melius cōpetere potuit q̄ mīr dñi no-
stri. Ergo verax est opinio dī immaculato cō-
ceptu virginali.

Septima die ex dicit sacroz doctor

Nelmus in li. Lectio prima
bro de exordio humane salutis illi-
bate virginis conceptionem ori-
ginali iusticia decoratam similis

De cōceptiōe Marie

et in eo cōgrua cōprobat dices. Si quid originalis peccati in ppagatiōe mris dei exiit: illud ppagantiū nō ppagare fuit. Deus em̄ qui cāntate p̄fert vt in sp̄nas: et sp̄nis re mora p̄cipiat alac̄ et forme: nō potuit h̄ face re mari luez. Plane potuit et voluit. q̄ si vo/ luit et fecit.

Lectio sc̄da.

Dem in libro de conceptu virginali sic inquit. Decuit vt p̄ceptio illi ho minis de matre fieret purissima cāra puritate qua sub deo nequeat maior: itelligi cui de pater vniuersi sui quē de corde suo generat equalē sibi ita dare disponebat. vt esset naturaliter vn̄ idemq̄ dei p̄ris et h̄gis filius. et quā sibi filiū ip̄e substantialit̄ ma trem facere eligebat. et q̄ sp̄s sanctus opatu rus erat vt ex ea p̄cipere et nascere ille de q̄ pcedebat.

Lectio tertia.

Epistola etiā ad cōepiscopos ang l̄ie p̄fiteri dices. Nō puto verum esse amorem virginitis q̄ celebrare re/ spuit festū sue p̄ceptis. Alexander etiam de ales qui irrefragabilis theologus h̄cupat: in vltimo vite sue cōstitutus transitu expo/ nens illud Eā. tūq̄. Tota pulchra es amica mea et macula nō est in te: et virgine glorio/ sa cecinit dicens. Maria dñā mea: tota pul cras et formosa: et macula originalis aut ac tualis peccati in te nūq̄ fuit. et hoc dices deu/ tus decoret benedictis h̄gini se cōmēdas felici ter migravit ad dñm.

De sermone Lectio quarta.

Lia quoq̄ figura p̄ sapientē eccle siasticū scripta est: q̄ in br̄e h̄ginis p̄sona ploquit dices. Ego q̄li mir ra electa cedi suauitatem odoris. Mira a se et ab alijs verminibz putredines expellit. Hec aut̄ p̄prietas dñe nre nō bñ cō grueret si aliq̄ a verminibz. idem omibz p ori ginalē peccatū corrola fuisset. Ibidē etiam p̄dictus sapiens subnectit. et q̄li plantarō ro se in hiericho. rosa enim de sp̄nis nascitur: et tamē sp̄na nō hater. sic dei genitrix Maria quis de iudea que vtriusq̄ peccatū sp̄nosa erat nara sit: nullum tamen sp̄ne id est peccati acu leum sensit.

Lectio quinta.

Alomon etiam in canticis exclamat dicens. Que est ista q̄ p̄gredit qua/ si auroa cōsurgens. Auroa a lumi ne incipit et temp̄ in lumine crescit quousq̄ so li iungat et nunq̄ lumine p̄uat sic Maria virgo purissima a lumine diuine gr̄e cōce/ ptione sua incipit nullis vnq̄ est peccatō te nebris obfcurata: et temp̄ in p̄prietatē omnium

claritate sacrescēs: tandē cū sol iusticie dul cissimo filio suo i celesti gl̄ia mirandis circū data fulgoribus est p̄iuncta. Ideo et clari/ tatem intuens Isa. dicit. Sicut lux meridi ana clara est.

Lectio sexta

Incipit h̄ginis excellētia anim/ b̄ aduertens Augustin⁹: eā collaudat dicens Quis laudes beatissime vir ginis digne decantare valeat? Facta est em̄ Maria ianua celoz: sublimatio ap̄lorum: laus martyz: iubilatio p̄fessor: p̄tinetia h̄gi num: norma p̄ncipū: iusticia regū: salū oium populoz. Facta est Maria gl̄ia viduarum gaudiū angeloz: requies aīaz. Facta ē ma ria sal⁹ moz: mors criminū: vita p̄rutiū: vir tus pugnatiū: palma victoz. Facta ē Ma ria excelsa sup̄ sydera: sanctior sup̄ oēs femi nas: cui⁹ vita inclina cūctas illustrat eccl̄ias Abit ergo rem istā facere vt imponam⁹ cri men glorie nostre.

De omelia Lectio septima

Lectio cōtra brām virgine p̄cella sic fluctuare cōtendit: fm̄ apostoli h̄iam omēs peccauerūt in Adam. Eū ergo brā virgo de p̄moz parē tūm stirpe p̄cellit: p̄cludē videt q̄ etiā ip̄a p̄m originale p̄rart. Qui em̄ totū di cit nihil excludit. Aut q̄ dei genitrix peccasse p̄uincit. aut apli h̄ia salutaris assertiua cō probatur.

Lectio octaua.

Apostoli verax affirmatio et con/ clusio nre m̄lme p̄raria rep̄t. Aut em̄ aplm̄ vlla sine p̄metatōe intelli gis aut ecōtrario. Si generalit̄ apli verba sine glosa exponēda existimas: omēs peccane rūt in Adā. q̄ et xps: q̄ et ip̄e ex Adā ppagatiō ne descendit. Hoc aut̄ esset hereticum p̄fiteri Si q̄ aplm̄ glosare intēdis. eqm̄ in glosan/ do laceas: et te pari p̄cedem⁹. Tu in q̄es oēs peccauerūt i Adā p̄ter xpm̄ p̄ naturā. et ego: et p̄ter brām h̄ginē p̄ grām. Sciēdū q̄ p̄ re/ gūā vltis termi q̄ p̄ singul⁹ distribuit suppo sit: diuiaz sc̄pturaz pagina nō fuit: q̄ logi calibz nō ē subiecta disciplinis. vltm̄ itaq̄ terminū p̄ maiori t̄m suppositoꝝ p̄te non p̄ oibz i sacra sc̄ptura p̄ter q̄ itelligi op̄et. vñ de filio p̄digo ad Damasum papā Hiero. i quit. Nod⁹ ē sc̄pturaz omē nō ad totū: sz ad p̄te referre maximā: vt ibi. oēs declinane/ rūt: s̄l inuitiles facti sunt. et alibi. oēs q̄ vene/ rūt an̄ me fures fuerūt et latrones. et Paul⁹ ad Ebor. in q̄. oibz oīa facit sum vt omēs lu crifacere: et ad Phil. oēs em̄ q̄ sua sunt q̄rūt: nō q̄ Jesu xpi.

Lectio nona.

Officium

Ecce enim verba sic generaliter pro-
bata cum his glossis intelligi oportet
Omnes redinauerunt simul inuitiles
facti sunt: s. qui diuina mandata seruare no-
luerunt. omnes qui venerunt ante me: fures
fuerunt et latrones. s. qui a me missi non fue-
runt. omnibus omnia facit. s. que finem deum
fieri poterit. omnes que sua sunt querunt: no-
que Iesu christi. s. qui sunt a charitate separati
Propheta etiam dicit. omnis homo medax. s.
nisi eius a spiritu sancto eloquia procedant.
Illud ergo apostolus. omnes peccauerunt in Adam
exponendum est. s. qui non per diuinam gratiam
fuerunt preseruati sed ab Adam finem communes
et non priuilegiati legem propagati sunt. Talis
autem non fuit mater domini nostri. s. non infecta
eam macula originalis peccati. Si quis autem
doctorum beatam virginem ab originali peccato
sanctificatam asseruit. per gratiam et presentem
intelligi oportet. Si vero solum christum
sine peccato tradidit extitisse exponi oportet
cuius est per sui et essentiam et naturam. Bea-
ta autem virgo per filii gratiam preseruante. Quia
si fortasse omnino ea peccato maculata san-
ctorum aliquis suis in operibus inscripsit. re-
sponderi poterit Augustini illud ad Thimo-
theum de scripturis sanctorum doctorum. Tale in-
quit genus scripturarum a scripturis canoni-
cis distinguendum est. non enim ita in eis testi-
monia proferuntur ut contraria sentire non
liceat. Jubilemus ergo omnes et exultemus
propter immaculatam diem nostre conceptionem.
Tal de etenim nobis profuit beatissima vir-
ginem non fuisse per originale peccatum diui-
ne maiestatis inimicam. que enim nullo unquam re-
pore vel momento dei offendit. sed semper in
illius gratia et dilectione permansit. apud ipsius
confidentem intercedens ipsius benignitatem
et misericordiam pro nobis facili impetrabit
In octaua omnia dicantur de die preterea
que sequitur. In primis vespere. Antiphona.
Virga virtutis sue misit dominus ex syon do-
minare in medio inimicorum suorum. alleluia. Antiphona.
Sic nomen domini benedictum propter immacu-
latam virginis conceptum. alleluia. Antiphona. Propter do-
minum dei nostri fauorem omnis virginis pu-
ritati. alleluia. Antiphona. Beatam qui te diligit o Ma-
ria. non confundet cum loquetur inimicis suis in
porta alleluia. Antiphona. Qui dat nunc sicut lanam ab
originali peccato preseruauit Mariam. alleluia.
Domine custodit ab omni malo alleluia. R.
Custodit animam tuam dominus. alleluia. Ad
magnificat antiphona. Quam pulchra es amica mea:
columba mea: immaculata mea: odor vesti-

mentorum tuorum super omnia aromata alle-
luia alleluia.

Ex dicit sacrorum doctorum. Lectio prima
Latus Thomas i expositione an-
gelice salutationis immaculatam
b. genem exaltat dicens. Maria pu-
rissima fuit quod ad omnem culpam
que nec originale nec mortale nec veniale pec-
catum incurrit. Idem quoque in primo sen-
tentiarum inquit. Puritas intenditur per re-
cessum a contrario. et ideo potest aliquid cre-
atum inueniri quo nihil purius esse potest in
rebus creatis. sine ulla contagione peccati. et
talis fuit puritas beate virginis que a pecca-
to originali et actuali fuit immunis. tamen
ista puritas fuit sub deo in quantum erat in ea
potentia ad peccandum. R. Que est ista que
processit sicut sol. et formosa tanquam hiernsalē.
Viderunt eam filie syon et immaculatam pre-
dicauerunt eam alleluia. Non tetigit eam Abi-
melech sed ipsa confregit caput eius. Thide-
runt.

Lectio secunda
Antea quoque mater ecclesia in festo vi-
sitationis beate virginis eam magnifi-
cat dicens. Beatissima virgo dei ge-
nitrix Maria a suis est primordijs domino co-
secrata. Et iterum. Nec est illa de qua sacra ca-
nunt eulogia. Mulier amicta sole luna sub
pedibus habens. stellis coronata duodenis
Tante laudes virginis humana lingua ex-
primere non sufficit. nec etiam sancti et iusti il-
lam in cuius ille quem celi capere non poterat
se contulit aula virginis. dignis laudibus pre-
conij ad plenum effere poterunt. Alibi et-
iam canit. Sancta et immaculata virginis:
quibus te laudibus offeram nescio. Si ergo
iuxta ecclesie testimonium tanta est intacte vir-
ginis puritas ut verbis exprimi non possit
non parum profecto errare conuincitur: qui ori-
ginali illam macula dampnatam fuisse arbitra-
tur. R. Dominam monilibus filiis hiernsalē
dominus concipuit. Qui ab originali ma-
cula eam preseruauit alleluia. D. gloriosa do-
mina excelsa super sydera: que nec primam
similem visam est nec habere sequente: sola si-
ne exemplo placuit deo christo. Qui ab ori-
ginali.

Lectio tertia
Fideles etiam beate virginis excellen-
tiam denegare non audent. Unum in alcora
no Machometi dicit. Nullus est ex
Adā qui tenuerit eam sathan. propter Mariam et
filium eius. Acque igitur christiane ne infideli cru-
delior erga diuinam nostram esse comprobetur.
Matris sue puritatem ita zelamus est dominus

De cōceptiōe Marię

etiam infidelibus ipsam noluit esse reconditam. Tanto vero etiam a paganis gloriosa dei genitrix venerat: quod illi blasphematorum horribili probris: mors perneceat. Erubescit igitur charissimus: qui domini tui matrem tot quotidie blasphemias ad iracundiam provocas. tot turpibus contumeliis exagitas. tot periculis impudenter illam nominare presumis. Deposce igitur suppliciter veniam tui criminis an vltiorem. Relinque consuetudinis inique proteritiam: quod nouit deum mutare sententiam si tu volueris emendare relictum. *¶ R.* Quacumque hora ingemuerit peccator: omnium iniquitatum eius quas operatus fuerat non recordabor. *Alia alia. ¶.* Mater est enim misericordia mea quod omnium hominum miseria. *Alia alia.*

De sermone Lectio quarta.

Ulm magister Alexander de aless ad huc secularis crissis in vniuersitate legeret Parisiensis: nolletque in maculatum purissime virginis celebra reconceptum. Volens illi gloriosa dei genitrix Maria ad sanam reuocare sententiam: dum quadam conceptionis die predictus doctor huius legere cepisset discipulis raris illi percussit et firmitatibus ut omnibus veluti mortui videretur. Cum autem Alexander in sua permanens sententia beatę virginis innocentiam adhuc persistere despiceret: alio quoque anno dum in eodem conceptionis die plegeret eadem primum infirmitates incurrit: si frequentatis vicibus in eodem festo in horribiles annuatim infirmitates incidere. Quod obrem a suis monitus discipulis ne gloriose virginis intemeratam conceptionem impugnaret: ad seipsum in eadem existens infirmitate reuersus: deuote ut potuit regine celi vouendo promissit: si optata illi dignaretur afferre salutem pulcherrimum se aliquod opus ad sue glorie preceptis editur. Emisso igitur voto ad pristinam proritus rediit sanitatem. Tanti igitur memor beneficii egregium quoddam volumen melliflue preceptis inscripsit: immaculatamque benedictę virginis conceptum multis comprobans rationibus: totum fuisse falsum predictat quicquid contra illibatem virginis preceptum suis vniuersis in opibus affirmant. *¶ R.* Veniunt ad requiem habebant tibi: et adorabunt vestigia pedum tuorum. *Alia alia. ¶.* Virga enim tua atque correctio tribuit intellectum et sapientiam. *Alia alia.*

Lectio quinta.

Templis etiam naturalibus diuine nostre puritas demonstrat. Sicut enim solares radij super lutum descendentes: ab illo purari non possunt: sed ipsum potius illu-

minare noscunt. Sic et anima beatę virginis super lutum humanę nature descendens a luto origialis culpe sordidata non fuit: sed tota potius beatę virginis natura illustrauit. Sicut etiam aurum in visceribus terre non corrumpitur: sed magis purificatur. Sic benedicta virgo in matris visceribus corrupta non est vlla macula: sed potius a spiritu sancto sanctificata. Ramus quoque a bona arbore pueniens: in mala arbore insertus non inficitur ab ea sed potius illi perfectionem tribuit. Sic anima gloriose virginis a deo pueniens inserta in corpus etiam ex semine infecto propagatum maculata non fuit: sed ipsum potius multimoda perfectione repleuit. Nec autem omnia filij sui gratia fuere perpetrata. Nullus enim tam crudelis tamque impius reperitur qui si matrem suam facere possit: ea perfectionem facere non credat. Dominus igitur omnipotens pietate repletus qui benedictam virginem de qua erat nasciturus summo studio et arte fabricauit: profecto sanctissimum illud tabernaculum raris claritate decorauit: ut nihil nobilius: nihil excellentius: nihilque purius in toto orbe terrarum valeat cogitari. *¶ R.* Fac mihi sanctuarium et habitabo in medio eorum: archamque lignis scilicet propice et deaurabis eam auro mundo intus et foris. *Alia alia. ¶.* Elegi et sanctificavi locum istum ut sit nomen meum ibi in sempiternum: ut permaneant oculi mei: et cor meum ibi cunctis diebus. *Alia alia.*

Lectio sexta.

Inquis autem impotentia in christo obijciatur: audeatque temerarie blasphemando asserere ipsum charissimam matrem suam non potuisse peccato custodire: huic tamque penitus ignaro respondendum non durimus. Cui enim tantum puerorum non solum corpora sed etiam vestimenta inter vehementium flamas ignium seruare potuit illa: et Iona in ventre ceti custodiri incolumem. Daniele etiam horribilium in medio leonum saluauit intactum. Matrem quoque suam preseruare potuit ab omni peccato incorruptam. Nec autem preseruatio gloriose virginis non mediocriter profuit homini cum per peccatum maculato dixerat dominus. Cinis es et cinerem reuerteris. Beata igitur ergo a peccato preseruata: nec a vermibus est corrosa nec a cinere reuersa. Omni etiam mulieri filios procreanti propter peccatum infligerat dices: in dolore paries. Domina autem nostra nullius peccati conscia vltimo sine dolore: imo cum infallibili gaudio dulcissimum filium suum parturit. Dicitur Maria virgo purissima. O Maria innocentissima. O Maria omni scititate repletissima: misere obsecro mihi sermo tuo qui tantum anxius sum de honore tuo. Zelus enim puritatis tue come-

Officium

dic me. obsecro te o regina celorum: dñā ange-
lorū. mater misericordie: fons indefectis di-
vine clemencie: vt nobis famulis tuis qui im-
maculate conceptionis tue veneranda solētia
colim⁹: impetrare digneris q dilecto filio tuo
aie sanctitatem: sanitatem corporis: fructum terre
vberitatem: omniumq̄ delectabiliū abundātiā:
omnes etiā diaboli insidias ⁊ fraudes a nob
expellas: ⁊ ptra aduersa omnia nos custodies
ad vitā postremo pducas eternā. *℟. Con-*
gratulamini mihi omnes qui diligitis dñm.
Quia cū essem puula placui altissimo alla.
℟. Ego ex ore altissimi pdiū p̄mogenita. ego
in altissimis habitauī: ⁊ omī populo ⁊ gen-
te p̄matū tenui. Quia.

De omelia. Lectio septima.

*E*t si ex superioribus argumētis glorio-
se virginis innocentia: etiā non ad-
modum subtilis percipere possit in-
tellect⁹: tamē pro deuotariū cōsolatione men-
tium domine nostre puritate adhuc aliter cō-
probabo. Si beata virgo Maria originali
fuisse vicio maculata nō posset dici simpli-
citer virgo. quia sicut per luxuriosam cōmix-
tionem corrumpit caro: ita anima per pccm
Si ergo originalis infectio gloriose dei ge-
nitricis animā sordidasset: virgo nō eēt sim-
pliciter sed fm quid tñmodo nuncupanda
In contrariū aut canit ecclesia. Sancta ⁊ im-
maculata virginitas. q̄ cōclusio nostra veris-
sima demonstrat. *℟. Factū est diluuiū pec-*
cati sup oām terrā. Oportiq̄ sunt oēs mōres
excessi sanctorū allā. ℟. Archā p̄o reifera ele-
uata est in sublime. ⁊ ferebat sup aq̄s. O per-
tiq̄ sunt.

Lectio octaua

*S*ufficienti etiā diuisione hec veri-
tas declarat. Circa domine nostre cō-
ceptionē vñū ex tribus dicere necesse
est. Aut q̄ illā p̄seruare nō potuit. Aut
q̄ potuit quidē s; noluit. Aut q̄ potuit ⁊ vo-
luit p̄seruare. Si primā opinionē cōpro-
bas: necessario tibi dicendū est q̄ dñs nō est
omnipotēs. hoc aut hereticū habet p̄uitatem:
q̄ apud deū nō est impossibile omne verbum:
ergo tu heretic⁹ ⁊ infidelis habend⁹ es: si bea-
tam virginē ideo in originali peccato existi-
mas conceptā: quia dñs illam p̄seruare non
potuit. Si vero secunde adheres opinionī:
q̄ dñs potuit quidē sed noluit veneradā ma-
trem suā immaculatā custodire: necesse habet
proferri christū erga genitricē suā: tōni nul-
latenus filiū debitu peregisse. Bonus nāq̄ si-
lius matrē suā debet diligere: eamq̄ a cun-
ctis malis ⁊ ab omī infamia iuxta suā poten-

tiam liberare. Lūm igitur originale peccatū
celestis glorie ianuā claudat: gratiā ⁊ vñū
nem dei eternā aufert maculatis: nihilq̄ tur-
pius nefanda peccati vesania ꝑꝑocogitari va-
leat p̄ quā filij diaboli nūcupamur ⁊ sumus
Iniquus valde ⁊ horribile videre s; asserere
re quis p̄sumeret q̄ dñs noster illā quā ab
eterno elegerat in matrē in tantā ignominī
am dedecus ⁊ iacturā corrūere p̄miserit cum
posset p̄seruare. Lū ergo domin⁹ n̄ nō vo-
nerit soluere legem sed adimplere: p̄fecto
constat q̄ dilectā matrē suā iuxta legis man-
datū voluit honorare. *℟. ℟. Filij hominum*
vsq̄quo graui corde vt quid diligitis vani-
tatem ⁊ queritis mendaciū? Scitote quo-
niā domin⁹ ipse est de⁹: ipse fecit eā ⁊ p̄serua-
uit eā allā allā. ℟. Feculū fecit sibi rex Sa-
lomon ⁊ lignis libant: columnas eius fecit
argenteas: reclinatorium aurum: ascensuz
purpureum media charitate p̄strauit. Sci-
tote.

Lectio nona

*I*gitur deus non modo potuit sed
etiam voluit gloriosam virginē ma-
trem suā ab originali vitup̄io p̄-
seruare. cū nihil diuine possit resistere volū-
tati: cūq̄ diuinū beneplacitū sit inuolabile:
q̄ p̄ceptū posuit domin⁹ ⁊ nō p̄teribit: ⁊
omīa quecūq̄ voluit fecit. In cōvincibili ra-
tione concluditur q̄ p̄issim⁹ saluator noster
qui ab eterno matrē suā ab originali labe au-
stodire disposuit: illā p̄oꝝ glubio immacu-
latā p̄seruauit. Recte ergo deuota hec mu-
lier dominū nostrū alloquit̄ dicens. Beat⁹
venter qui te portauit: ⁊ vbera que suasti.
Hoc etiā riburina Sybilla cōmemorans
decantauit. O felix illa mater cui⁹ vbera chris-
tum lactabūt. Felix ergo Maria mater do-
mini nostri benedicta. Felix Maria mūdi
totius imperatrix ⁊ dñā. Felix Maria ab
omī labe peccati per suū dulcissimū filiū pe-
nitens p̄seruata: cui sit honor ⁊ gloria in se-
cula seculorū Amen. *℟. Ad laudes ⁊ p̄ horas*
an. Bq̄ multe nō potuerūt extinguere Ma-
rie charitatē allā. An. A custodia matutina
vsq̄ ad noctē sperauit Maria in dño allā.
An. Apud dñm misericordia: ⁊ copiosa sup
Mariā redemptio allā. An. Reges terre ⁊
omēs populi laudate matrē dñi dei n̄i allā.
℟. Ad benedictus an. Que est ista que p̄gru-
ditur quasi auroꝝa consurgēs: pulchra vt lu-
na: electa vt sol: terribilis vt castrorū acies: o-
dinata allā allā. ℟. In secūdis vesp̄is an.
Tota pulchra es ⁊ c. ℟. Diffusa est gra in la-
bijis tuis allā. ℟. Propterea benedixit te dñs

De cōceptiōe Marię

us in eternū all'a. Ad magnificat. An. Qui
mundū facere potest et inuicē deceptum se
mine me fabricauit filius vllō sine crimine.
alleluia all'a all'a.

Ad missam introitus.

Audeamus omēs in dño dies
festū celebrātes sub honore in-
temerate virginis Marię: de
cuius immaculata conceptione
gaudent angeli: et collaudāt filium dei all'a.
Ps. Eli enarrāt gl'iam dei: et opera manū
eius annūciat firmamentum. Gl'ia patri et
Gl'ia in excelsis deo etc. qm tu sol' scripsisti Ma-
riā fabricasti. Tu sol' domin' Mariā prefer-
uisti. Tu solus altissim' Mariā sublimā-
sti Iesu p' etc.

Oratio

Eus qui p' immaculatā virginis pcepti
omni dignū filio tuo habitaculum
preparasti. Concede vt quilibet hui'
sanctissime festiuitatis solennia celebrabit i
terris prosperitate et pace: in celis p' requirē
et gloria obtineat sempiternā. Per eundem
dominum etc.

Lectio libri sapientie

Quin' possedit me in initio viarū
suarū. Requie in natiuitate eius dez
virginis. Graduale. Quā pulchra
es et q' decora beatissima virgo Maria. rem-
plum dei sacrariū spiritus sancti. Tu quē celi ca-
pere nō poterāt p' tua innocentia: gremio con-
tulisti. O pulcherrima p'go: vulnera uir-
tutis tua cor diuinū. attraxit puritas
tua creatorem ad vterū tuū all'a. all'. Non
est inuener' similit' tuā: p'seruat' a macula origi-
nalis p'ci all'a.

Sequentia.

Aue sponsa deitatis: Maria fons
pietatis angelorū dñā. Aue dulcis o-
Maria: christi mater et filiā: vlla si-
nemacula. Tu sol' refulgens gloria: celozum
lustrās atria: luce replez secula. Tu puteus
honestatis: fons dulcis charitatis: tu nra
lectica. Rosa rubra castitatis: lilium virgini-
tatis: cum omni fragrantia. Tu magistra cle-
mentie: mater misericordie: nostra delens cri-
mina. Norma innocentie: maria plena g're:
tu stella matutina. Tu a deo fabricata: in cō-
ceptu p'seruata: nulla trahis scelera. Tu in
celis coronata: ab angelis venerata: micans
super sidera. Nos famulos rege tuos: atqz
tribus fac nos: pro tua clementia. Ab infer-
no liberatos: nos postremo fac beatos: in celis
militia Amen.

Sequentia scilicet euāgelij fin' Lucā.

Illo tempe loquente Iesu ad tur-
bas: extollens vocē quedā mulier de
turba dixit illi. Beatus venter qui
te portauit et vbera que lactasti. Et ille dixit.
Quinimo beati qui audiūt verbū dei et cu-
stodiunt illud. Offertorium. Jubilate om-
nes et letamini hodie de immaculato conceptu
virginis gl'iose. Angeli etiam gaudent: celi ap-
plaudūt: mund' exultat: infern' tremiscit: de-
mones cruciant: cū de manu dei maria fabri-
catur all'.

O Secreta.

Eus qui omēs m'is tue cultores et
altare statuisti: concede propici' vt
qui sanctissimū eius conceptū p' hec
sacra mysteria iubilādo veneramur tuā sem-
per et vbiqz illi' precibz misericordiā p'sequa-
mur. Qui viuīs et regnas etc. Prefatio.

Eterne d'. Qui dilectā sponsam tuā glori-
osam virginē Mariā omnibz s'curibz orna-
tā fabricasti: et in purissima ei' conceptione
ab originalis peccati macula illeam p'serna-
sti vt tot' esset innocentie speculū et exēplar
sanctitatis: dignūqz existeret habitaculū vni-
genti filij tui. Per quem. Communio. Be-
ata conceptio Marię virginis q' nesciunt la-
tem criminis all'.

Post communionem oratio.

Enedicte virginis Marię immacu-
lata cōceptione gaudentes: resuppli-
ces deprecāmur omnipotēs d' vt q' i-
effabilem ei' innocentie puritatem sincera deu-
otione cōfitemur: ad p'emplādā illi' gloriā
in celesti palatio ipsa itercedere subleuemur.
Per dominū nostrū Iesum xpm filiū tuū: q'
tecum vīsit et regnat in vnitāte spiritus sancti
deus per omnia secula seculorū Amen.

Iste sunt Rubricę hui' officij. Si h' festū
venit in dñica fiat de festo: qz specialis dei
opatio fuit i tali die q' gl'iose virgini singla-
ris prerogatiua collata est: et iō officium dñice
debet trāferri ad diem sequentē. In die autē
octauę que venit in dñica: fiat de ipsa domi-
nica: et officium octauę trāferatur ad diem
sequentem. Et hec omnia sunt ordinata au-
toritate summi pontificis qui etiā statuit q'
octaua huius festi celebraretur cum officio du-
plici. Si p' dominica venierit infra octauā
fiat de dñica cū cōmemoratione festi. Et qn
fit officium dñice non dicātur preces: nec di-
catur ex debito officij de domina sicut nec di-
citur in ceteris diebus infra octauam. Et in
missa dñice nō dicat Gloria in excelsis: nec
Ite missa ē: nec Tereū laudā ad matutinū.

sed non in rursu dicitur sic fit i ceteris dñicis
de aduēu. Quotidie at in fra octaua fiat co
memoratio de aduēu. Quā hō aliq feria ista
octaua hz antiphonas laudū de ppo: tūc ad
matutinū post orōne festi fiat comemoratio
de feria. deinde dicat laudes de feria cū ill' an
tiphonis pprijs r psalmis suis abs qz caplo
p. r bñdictio: qz dicitur Laudate dñm de cel' cū
sua antiphona terminetur. ibi. Fidelis ani
me rē sicut olim fiebat in die scē Luce. qñ
occurrebat feria hñs laudes de ppo. Item
p dicit' p dñm ordinant qz i hac octaua non
fiat officiū de aliquo sancto: nec etiā de sancta
Lucia qz trāsserāt post octauā. licz postea ad
petitionē cuiusdā religiosi pcellerit qz possit
fieri de scā Lucia in dies suo: r ita seruet. Qz
dinavit etiā qz officiū pñtationis gl'ose p
ginis marie celebrat. r. die nouebis r fiat
duplex matins. r accipiatur officiū natiuita
tis eiusdē: sed ubi est nomē natiuitatis pona
tur nomen pñtationis. Facto sine pia lauda
detur ego Marie.

¶ Pars secūda supradicti sermonarij qd
Martiale appellat i qz tractat d' sacratissima
pginis Marie natiuitate. Vcaut pars pro
prio ac pñticulari noie liber vite nūcupat.

Sermo primus

Egredietur

qga de radice iesse: et flos
de radice ei' ascēder. Isa.
xj. c. Recitat historiogra
phi qz antiqz magnoz pñ
cipū natalia celebrabāt.

Dies na
tales pñ
cipū cole
bantur

Ipsi qz pñcipes dñe natal' sui cū solēnitare r
iocūditare deducebāt. Un' Marti. vj. dñ qz
Herodes rex i die natal' sui cenā fec' pñcipi
bus r tribunis r pñis galilee. Subditi eri
am in dieb' natalicijz dñoz suoz tripudia
r choreas atqz festiuos ludos i eoz aspectibz
faciebāt. Un' Mart. xij. dñ. Die autē natal'
Herodis saltauit filia Herodiadis in me
dio sez alioz chorizantiū r placuit Herodi
Et talia natalicia regū appellabant serie so
lēnes. l. fi. C. de feri. Et in silibz dieb' oē ius
proxiū cessabat: vt habet in dicta. l. fi. glo. qz
in rubrica. C. eo. r. appellat ferias repērinat
qñ infra annū nasci trepentine filius pñcipi
Sancta qz mater ecclia bñ Johis baptiste
natiuitatē solēnit' iuber celebrari. qz scifici
cas fuit i mris vtero: pcursozqz fuit saluato
ris. Quapropt' in die natal' eiusdē p vniuer
sum orbe ab oibz fidelibz xpicolis singul' an
nis festiua gaudia celebrat. Quāto g' maiori

denotōe ac reuerēcia scissime pginis gentitij
dei debet sacratissima natalicia celebrari. pñ
cto i isto scissimo die dñ humana mens ma
gnā in leticiā pñlire. Un' bñt' Aug'. in ser
mone hodierno in qñt. Adest nob dilectissimi
oprat' dies bñt' ac venerabil' tempus pginis
Marie. Jō cū summa exultatōe gaudet ter
ra nra tāta pginis illustrata natali. Nec em
flos capi de qz orū est pñcium illū pñallit
p cui' partū natura mutat' pñoplausoz qz
deletur r calpa. Et beat' Jōhēs chrylostom'
etiā ipe in smone hodierno in qñt. Hodie fit
mūdo salus: iñituz. Jubilate deo ois terra.
cārate r exultate r psallite. Exultate vocē ve
stra exultate. nolite timere: edita ē nobis ilu
cem spōla dei de qz nascitur' est agn' dei qz tol
lit pñtā mūdī. Exultate mōtes r colles r sic
cera defluite. Letare humanuz gen'. Lātate
celestes spūs. lapides nolite tacere: quoniā
hodie nara ē illa qga qz pñlit miri odor' fra
gratiā. Nec ille. Qui' pginis gl'ose natiuitatē
puidēs in spū ppha rēspit' cā sub noie pge
dicēs qba themas nri. Egrediet' qga de radi
ce iesse r flos de radice ei' ascēder. Hic at flos
fuit Jēsus xps ei' fili' qz de seipso in qñt. Ean.
j. Ego flos capi. ¶ Dicit at flos capi: r non
horri triplici de cā. Prio qz flos horri vt na
scat' terra apit' flos at capi sine terre apñone
nascit'. sic etiā xps nar' est de pñtine sine pñi
tati' ei' violatōe. Secūdo dñ flos capi r nbo
ri. qz flos horri ē clausus: flos pñ capi omibz
est apert'. r sic etiā horrus pietatis xpi nulli
claudit: s' omes ad ipm pñt accedere r mis
ricordiā inuenire. Tercio dñ flos capi: qz i pri
bus yltimarinis nascit' qdā flos qui vocat'
flos capi. habetqz stipitē asperuz: r qñqz folia
rubra. r significat xpm qz pñlit asperitatem
crucis r hñt qñqz vulnera passiois. Recre g'
brā ego noie pge rēsignat. qz ex ea pñit flos flo
rū: fruct' r fructū bñdicti' Jēsus fili' ei' r dei
Et qz supradicta pphā de nullo alio itelligat:
qz de brā pge r de xpo ei' filio p pñt' rālaroz
caldaicā qz in h loco sic hz. Exurger rex de fi
lijs isrl' r mēstias de filijs filioz ei'. dñ at in
pñtā pphētia. Egrediet' qga de radice iesse
qz licz brā ego orta sit de radice iudeoz: mē
egressa natura radice. Radix em ad ima vit
ga ad alta tendit. radix i terra. qga in aere p
ficit. radix terre humore. qga celi roze r solis
calore crescit. Iudei em pñebāt ima viciōz
illa at alta pñitū. illi erāt fixi i terra p cupi
tatem terrenoz: illa pñ nūqz i cūmā ē ad
trāscōzia bona. sed in celo habitabat p cupi
ditatē supnoziū. illi pñcebāt amorē carū